

Benczúr Emese és Marge Monko kiállítása

Molnár Ani Galéria, 2016. IX. 16-ig

RUDOLF ANICA

Gild your life, azaz aranyozd be az életed – szól *Benczúr Emese* aranyszöveten aranyfonallal kivarrt aranyköpése. A végén nincs felkiáltójel, a mondat benne marad a levegőben, a felszólító mód csak részleges, elbizonytalanító. Aranyozzuk vagy ne aranyozzuk? A munka egyből összecseng a *Próbáld meg rózsaszínben látni a világot* című művével, amellyel 1999-ben az akkor még pályakezdő művész a Velencei Biennálén szerepelt. Benczúr azóta is sok hasonló, időnként ironikusan közhelybe hajló jó tanáccsal látja el a nézőt kiállítóterekben és azokon kívül: Brighten your mind; Find your place; Open; Think; Ne hagyd, hogy az idő elmosssa; Ne félj; Ne zárkózz el; Zárkózz el...

MARGE MONKO:

Kirakat 1, 2014,
pigment print, 100x100 cm

Most kiállított munkája technikájában a korábbiakhoz hasonlóan trükkös: arany-szálakból gondosan font sujtás-zsinórt apró öltésekkel varr arany színű vászonra, s az üresen hagyott, negatív felületek adják a betűket. Hagyományos díszítő eljárást alkalmaz, csak amíg a sujtásos „bocskain” és az „atillán” futó szinegek bonyolult és összefüggő, kacskaringós mintákat rajzolnak meg, addig itt egymással párhuzamos, egyenes sorok feszülnek a vásznon – ráadásul arany alapon arannyal –, amelyek a betűk körvonalánál megszakadnak, majd ismét elindulnak, és továbbfutnak.

BENCZÚR EMESE:

Gild Your Life, 2014,
vegyes technika, 56x265 cm

Magában a varrásban-hímzésben mint tevékenységben benne van a munka monotonitásában meglehető emelkedettség és béke, a végtelen ornamentika lehetősége,

foto: Berényi Zsuzsa

másfelől ott van mindennek a nehéz, megterhelő volta, a türelem próbája (gondoljunk csak a művész a Ludwig Múzeum kiállítóterének falára több ezerszer felírt, „Akkor jó, ha észre sem veszed, hogy dolgozol” mondatára). Az apródonként, öltésről öltésre „bearanyozott” szövet pedig maga a napról napra múló élet, főleg ha tudjuk, hogy ez Benczúr Emese vissza-visszatérő motívuma. Lásd a luxemburgi Manifestára készített, *Ha száz évig élek is* című jól ismert művét, amelyben száz éves koráig minden napra előre elkészített egy-egy ruhacímket, amelyek több száz méter hosszan, tekercekben álltak, és amelyekre nap mint nap ráhímmezte, hogy I Think About The Future, azaz gondolkodok a jövőre. A *Gild your life* arany öltései hasonlóan aprólékos és monoton kézimunkát feltételeznek, amellett, hogy párhuzamos egyeneseket alkotó aranyzsinegei, köszönik szépen, de nem élnek a burjánzó ornamentika lehetőségével.

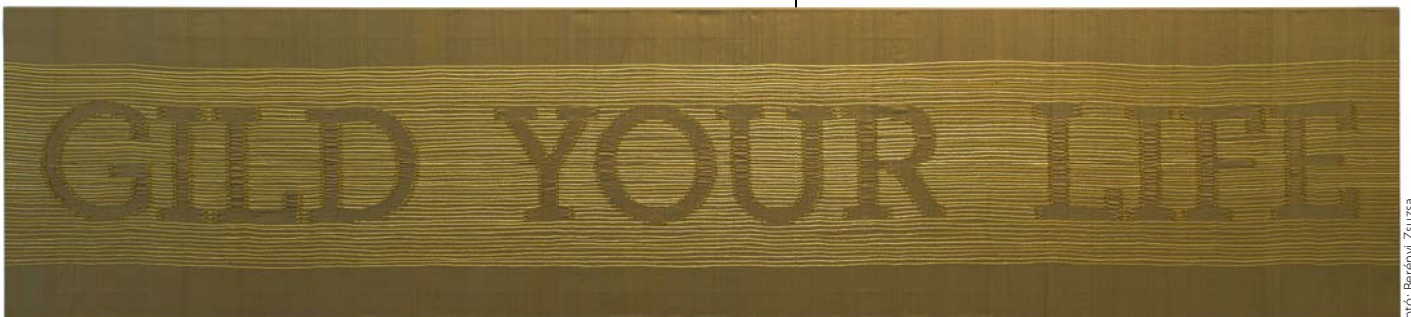

foto: Berényi Zsuzsa

A kisebb kiállítóterben elhelyezett Gild your life-ra felel a másik teremben látható, *Nem mind arany, ami fénylik* című mű, amely tizenöt egyforma méretű, ám különböző árnyalatú aranytáblából áll, rajtuk azonos felirattal: Az egyformaság viszonylagos. Az arany tizenötféle árnyalata ironikusan egészíti ki azt, amit a címben idézett közmondás bölcselkedve leszögez: persze van, ami fénylik, és mégsem arany, viszont az egymás mellett ugyanolyan aranyosan fénylő aranyak is különbözhetnek, az érték mértéke maga is relatív.

És itt kerülnek közös nevezőre Benczúr Emese munkái az észt *Marge Monko* fotóival. Monko, aki rendszeresen állít ki Európa különböző neves művészeti intézményeiben (2013-ban például egyéni kiállítása volt a bécsi mumokban, de Budapesten is láthattuk már kiállítását a Fugában és a Platán Galériában), most látható fekete-fehér fotókollázsain felékszerezett női kezeket ábrázol egészen közelről. A divatfotóknak látszó képeket kivágta, majd tablószerűen fehér háttérre rendezte. A kivágott fényképeken szinte csak az ujjakat és az ékszereket látjuk, az arc egy-egy részlete csupán jelzésszerűen villan fel a háttérben – azokon is leginkább csak a száj látszik. A beállítások, a háttérből felsejlő, kissé szétnyílt ajkak, a gondosan lakkozott körmök sztereotípiákat közvetítenek, a durva kivágásokkal durva klisékre mutat rá a művész.

Monkót korábbi munkáiban is foglalkoztatta a genderelmélet, *Bluestockings, Redstockings, No Stockings* (2012/14) című fotósorozatán például a harisnyának az évtizedek alatt végbement változásával illusztrálta a női emancipáció állomásait. A *Shaken, Not Stirred* (Felrázva, nem keverve)

című 2010-es videójában pedig a rendszerváltás idején már aktív, fiatal felnőtt generáció időközben megváltozott vagy változó félben lévő sztereotíp életmodelljét vizsgálja női és férfi szempontból. A filmbeli vizuális klisék, a boldogtalan karriernő lakkozott körme és kirúszozott szája visszaköszön a jelenleg látható tablókon.

A másik, most kiállított, nagy méretű színes fotóján egy kirakatot látunk (*Kirakat*, 2014), amely egy díszletekkel gazdagon megrakott, valóságos színpad, tele ékszerekkel és órákkal, amelyek kis emelvényeken és állványokon csillognak. A színpadszerűséget fokozza a függöny, a kirakatot rendező kéz pedig – maga is felékszerezve – *Deus ex machina*ként nyúl bele az előadásba. A gazdagság, a luxus, a glamour, a csillogás iránti örökös (női) vágy mögött ott a pénz, a manipuláció, a befolyásolás, a marketing.

Mindkét művész a technikával, a bemutatás mikéntjével fecskendez iróniát a művébe, és hívja fel ezzel a figyelmet a sztenderdizált érték-, szépség- és nőfogalom létezésére. Monko egy 2013-as fotósorozatán, melynek címe *Nyolc óra*, az észt televízió archívumból válogatott az 50-es években készült fényképeket, amelyeken textilgyárban dolgozó, boldog női munkások mosolyognak a kamerába. A fotókat feliratokkal látta el: *Nyolc óra munka, nyolc óra pihenés, nyolc óra szórakozás!* Ugyanazért a munkáért ugyanazt a fizetést! És egy másik: *Kenyeret akarunk – és rózsát is. Talán itt az ideje tüzetesebben megvizsgálni, mit is akarunk valójában.*

BENCZÚR EMESE:

Nem mind arany, ami fénylik, 2016, arany festék, aranyfűst, egyenként 65x30 cm, 15db

MARGE MONKO:

Kollázs cím nélkül I., III., VI., 2015, fotópapír, 30x40 cm